

Lajla znamená noc

 Aleksandra Lipczak
Absynt, 2023

Autorka sleduje hlubokou stopu, kterou ve Španělsku zanechalo společné soužití křesťanů, muslimů a židů, od jazyka, jehož slovní zásoba obsahuje asi osm procent výrazů z arabštiny, přes kuchařské recepty až po katolickou mystiku. Celkově jde o vášnivou a s citem podanou oslavu hluboké a nenucené symbiózy minulosti a přítomnosti, tak jako je původní córdobská mešita v současnosti kostelem s nápisy z Koránu, mihrábem a Ježíšem na kříži pod červeno-bílým podkovovitým obloukem. Přitom relativně nejvíce historiků se dnes asi přiklání k tomu, že jinověrci byli pod muslimskou vládou spíše „pasivně trpěni“, než aby byli skutečně „tolerováni“, což by obnášelo rovnoprávnost po právní i náboženské stránce. Přičemž tento přístup byl vlastní muslimům obecně, nejenom v al-Andalusu.

Avantgardisté: Ruská revoluce v umění 1917–1935

 Sjeng Scheijen
Host, 2023

Jestliže sovětský režim zpočátku některým odvážným a nekonvenčním umělcům otevřel prostor pro plné rozvinutí jejich vizí, nakonec v něm jen živořili nebo předčasně či násilně umírali. Pokud mohl Sovětský svaz původně vypadat jako země, kde se zdálo vše uskutečnitelné, stal se v realitě prostorem, kde byly uskutečnitelné především všechny tehdy myslitelné formy likvidace lidí, kteří se odvážili myslet až příliš samostatně – a k těm avantgardní umělci ovšem patřili.